

SZÁM.

Spitz
at Ella,
beczky
schóber
Szilvia,
Molnár
Badies
rkovics
ika és
Herczeg
er Ada.
e, Roj-
Irmus,
Szalkai
Dini és
Szegő
csovics
Frida.
Scharff
Leiden-
Magyar
Gizike,
Masjon
Nékám
orszky
othard
Viktor.
rgitka
Matild,
amilla
rénke.
egtör-
mőcz-
az ifju-
vivalat

közölt
Lázár
z Ma-
nke és
Barna.

tája"

erényi

zére :

b.

KIS HÍR

... SEREGESTŐL RÖPKÖDNEK A SZÖRNYETEGEK.
(Lásd a 329. lapon.)

Szerkeszti Forgó bácsi.

LIII. köt. 21. szám. Ara negyed-évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr. 1897. november 21-én.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

AZ ÓDON VÁR TITKA.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Folytatás.)

IMRIKE, Flora és Aranka álmélkodó meglepődéssel bámultak Kálmánra, mikor ez kimondta a nagy szót, hogy a várba vezető titkos utat fölfedezték. Flora, eltelve regényes gondolataival, bizonyosan tánczra kerekedik örömében, ha a szűk alagutban helyet talált volna rá; Imrike, bár jobb szeretett volna kincses kamrába jutni, bele nyugodott ebbe a változásba és még a legkevésbé regényes Aranka is érdekesnek találta a dolgot.

— Nagyszerű! Nagyszerű! kiáltott fel Flora tapsolva. Igazad van, Kálmán! Ez nem más, mint titkos ut föl a várba!

— No, egészen még nem bizonyos, kételkedett Aranka. Vezethet valami hegyi pinczébe is.

— Majd meglátjuk, szólt Kálmán. Mert most már, ha megindultunk, végére is járunk. Már legalább én tovább megyek... remélem, ti sem félték?

Mert abban a szűk, nyirkos, dohos földalatti folyosóbban éppen nem volt kellemes a séta. De a három kisebbik testvér nagyon vitéznek mutatkozott.

— Mi is megyünk! Hogy ne mennénk? szólt Flora. Hiszen ez pompás! Kifogunk azon a csuf vén örön, bejutunk a várba, akár hogy őrzi is!

— És kényelmesen megnézhetünk mindent, mert az öreg, láttam, oda künn kapálgat a földcsékjén.

— És talán nyomára jutunk, micsoda titkot rejtegetnek ott, jegyzé meg Flora. Megtudhatjuk, ki volt az, aki minap köszöngetett, mikor a kis Bözsike látta.

— Tehát előre! szólt Kálmán.

És követték Kálmánt oly hévvel és elszántsággal, mint a győzelemre szomjas hadsereg, mely halálra készen rohan az ostromlott vár elfoglalására. No, csak épp hogy kissé lassabban. Mert az alagut helyenkint nagyon sikos és sáros volt, más-hol ismét meredek lépcsőkön kellett fölmászni; aztán meg, mivel csak egyenként lépegethettek, a leghátul kullogó Imrikének igen kevés jutott az egy szál gyertya világából.

— Ne siessetek! Jaj, nem látok semmit! kiáltá mind-untalan.

Még csak pár perczig nyomultak így előre, mikor Kálmán hirtelen megállt és boszusan kiáltott fel:

— Szépen vagyunk! Semmit sem tudunk meg.

— Mi baj? Miért nem mentek odább? kérde hátulról Imrike.

— Mert nem lehet. El van az alagut zárva.

El az, még pedig erős vas ajtóval. A kilincse mozdult ugyan, de az ajtó nem nyílt. Kálmán egy kis ideig nézegette és vizsgálgatta, aztán így szólt:

— Kulccsal van becsukva. Ehhez pedig nem is akadhat kulcs, mert ugyan-csak hatalmas zár van rajta, bizonyosan hozzávaló különös kulccsal.

— No, ezért ugyan kár volt fáradni! mondá Aranka boszusan.

Flora majd sirva fakadt.

— Ez már mégis borzasztó! Minek csinálták ide ezt az ostoba ajtót? Már ugy örültem, hogy bejutunk a várba!

— Soh'se busulj! biztatta Aranka. Én azt mondom, hogy ez nem egyéb, mint pince.

— Vagy tán mégis csak kincses kamra, vélekedett Imrike.

— Akár mi, de bizonyosan üres, jegyzé meg Aranka. Okosabb lesz, ha vissza térünk, amíg el nem fogy a gyertyánk.

Ez olyan bölcös tanács volt, hogy senki sem szólhatott ellene. Mint kudarczot valott vert sereg bandukoltak vissza s még Kálmán is boszusnak látszott.

— Végre is igaza lehet Arankának, dörmögött magában. Üres pince lesz ott... oktalanul csigáztam föl a testvéreim vára-kozását.

Minden baj nélkül vissza jutottak a szobába és Kálmán gondosan becsukta a fali ajtót, a kulcsot pedig eltette.

— Nem nyugszom, amíg meg nem tudom, mi van ott a föld alatt, mondá.

— Legjobb lesz, ha a mamával beszélünk, vélte Aranka.

— Nem, nem, a viláért se szóljatok a mamának! kiáltá Flora szinte ijedten. Tudjátok, mamánk nem szereti az ilyen kalandokat, veszedelemtől fél... még elvenné a kulcsot, aztán soha sem tudhatnánk meg semmit.

— Az éppenségesen annyi, amennyit így fogtok megtudni. Bánom is én, mi van ott! Én ugyan többé nem botorkálok abban a pince-lyukban.

Kálmánt azonban, Flora nagy öröme, nagyon érdekelte a rejtélyes alag-ut.

— Nem hagyjuk abba, ugy-e, Kálmánkám? Addig törjük a fejünket, amíg csak ki nem sütünk valamit.

— Én már tudom is, kitől kaphatnánk fölvilágosítást.

— Kitől?

— Attól a vén őrtil. Ő bizonyosan ismeri ennek a háznak is minden zege-zugát.

— Az ám, csak hogy tőle nem igen fogunk valamit megtudni. Szóba sem igen áll velünk.

— Majd megvállik. Csak ügyesen kell hozzá fogni.

Ettől fogva Kálmán úgy intézte a dolgát, hogy naponként többször is arra felé volt útja, ahol az öreg a földceskékjén dolgoztatott. Köszönt is neki, de nem igen állt vele szóba, hanem úgy ment el mellette, mint akinek semmi kérdezni és mondani valója sincs. Az öreg eleinte gyanakodva nézte, de aztán, lassacskán barátságosabb képet mutatott, látva, hogy Kálmán esőppet sem kíváncsi a várbeli nevezetességekre, hanem vigan jár a maga mulatságai után, hol egymaga, hol egyik vagy másik testvérével. Eljárógattak a szomszéd mezőkre, erdőkre s Kálmán gyakran vitte magával könnyű Flaubert-puskáját, melyet a legutóbbi jó vizsgálat után jutalmul kapott atyjától; puffogatott is vele szorgalmasan és hébe-hóba holmi apró vadász-zsákmányt is nagy büszkén hozott haza. Máskor horgászatról hoztak egy-két halacsát, vagy a mezőről, erdőről nagy bokréta szép vad-virágot.

Most már lassan-lassan az öreg szólította meg őket, s egy napon, amint Kálmán és Flora együtt sétáltak el mellette, barátságosan kérdé:

— No's, ifur, ma se puska, se horog? Nem lesz sem vadászat, sem halászat?

— Nincs ma kedvem egyikre sem, csak úgy sétálgatni fogunk, felelé Kálmán. Eleinte nagyon mulattatott, de már biz' én meglehetősen bele untam.

— Ugyan hamar!

Kálmán a vállát vonogatta, Flora pedig, mint ha össze lett volna tanulva bátyjával, unottan mondá:

— Nem is nekünk való az ilyen élet. Tudja, bácsi, mi nagy-városban nőttünk fel, ott sokkal különb szórakozásokat talál az ember.

— Meghiszem. Én is jártam valamikor ott Budapesten . . . no, régen volt. Most már talán másképp is van ott minden. De én bizony mindig vágyódtam vissza ide a hegyek közé.

— Mi is azt hittük, hogy nagyon tet-szeni fog itt nekünk, mondá Kálmán. Ele-
inte meg is bámultuk a hegyeket, erdőket, az ócska várat, de most már, mi tagadás benne, ez mind szörnyen unalmas.

— Pedig még hetekig kell itt ásitoz-nunk! tette hozzá Flora.

— Nagy sor! mondá az öreg nevetve. Hát ha esztendőről esztendőre kellene itt éldegélniök, mint nekem, olyan elhagyott vén vár-kastélyban!

— No, nem is irigylem én a dolgát, felelé Kálmán szintén nevetve. Én ugyan nem laknám ott.

— De még én sem! bizonyítá Flora. Nem is értem, miért építették a gazdag urak hajdan olyan magasra a kastélyaikat?

— Megvolt annak az oka, kisasszony-kám. Hajdanában sokat háboruskoztak az emberek, hát az előkelő urak erős várkas-télyokban laktak, ahol nem egykönnyen csaphatott rájuk az ellenségök. Ez a Tur-vár is erős fészek volt s még ma is, ha bezárom a kaput, csak a madár röpkölhet be vagy ki.

— No bizony! szólt Kálmán fitymálva; azért mégis rossz dolguk lehetett a vár urainak, ha ellenség fogta körül a falakat, mert el nem menekülhettek, ha csak rö-pülni nem tudtak.

— Azt már alig ha tudtak, mondá Flora

nevetve. Szepegtek is sokszor, tudom, mikor látták, hogy már nincs menekülés.

— Ó, menekülni mindig tudtak! felelé az öreg. Gondoltak ám jó előre az ilyen szorultságra is, és ha már nem bírták a várat megvédeni, hát titkos föld-alatti uton menekültek el.

— Igen; olvastam, ilyen várak is voltak, szólt Kálmán könnyedén. De az ilyen ki-sebb fajta váracskáknak, mint ez a Turvár nem igen volt földalatti titkos utjuk.

— Már pedig volt és még ma is meg-van, szólt az öreg neki tüzesedve. Még a vasajtók kulcsai is megvannak; magam is végig járom néha, hogy lássam: nem esett-e valami baj benne?

— Igazán? No, ez érdekes. És hol jut a titkos ut ki a szabadba? kérdé Kálmán látszólag közönyösen.

— Hát ott, ahol az ifiurék . . .

Az öreg hirtelen elhallgatott és össze ránczolta a homlokát. (Lásd a képet a 325. lapon.) Aztán egy-kedvűséget szinelve, folytatá:

— No, hiába magyaráznám, ugy sem találánának rá: de még ha rá találánának is, mi haszna volna? Gondoskodva van ám róla, hogy aki véletlenül rá akad, ne jut-hasson messzire benne. No de nem is érde-mes róla beszélni. Még bizony feltartom ifiurékat a sétájokban.

— Ó, ráérünk, szólt Kálmán. Csak ide a mezőre sétálunk. No, menjünk, Flora.

Mikor már jó messzire jártak, Flora ujjongva tapsolni kezdett.

— Kivallattuk! Kivallattuk! Jaj de okos és ügyes vagy te, Kálmánkám!

— Későn vette magát észre az öreg, szólt Kálmán nevetve. Még azt is elárulta,

(Folytatása a 326. lapon.)

om, mikor
s.
ak! felelé
az ilyen
birták a
latti uton

is voltak,
ilyen ki-
a Turvár
tjok.
a is meg-
e. Még a
magam is
em esett-é

Es hol jut
Kálmán

és össze
képet a
szinlelve,

ugy sem
lnának is.
van ám
l, ne jut-
m is érde-
feltartom

Csak ide
Flora.
ak, Flora

aj de okos

az öreg,
s elárulta,

AZ ÖREG ÖSSZE RÁNCZOLTA A HOMLOKÁT. (Lásd a 324. lapon.)

(Folytatás a 324. laphoz.)

hogy a titkos ut oda nyílik, ahol mi lakunk. Mert azt akarta mondani.

— Persze! Most már ismerjük a titkos utat. Nem nagyszerű ez?

— Érdekes, de különben aztán semmi nagyszerű nincs benne reánk nézve, felelt a komolyabb Kálmán. Én csak meg akartam bizonyosodni, hogy helyes volt minap a gyanításom. Egyéb-iránt semmi hasznát sem vehetjük a fölfedezésünknek.

Florának nagyon leesett az álla.

— Igaz! Ott a vas ajtó!

És, amint Kálmán mondta, valóban semmi hasznát sem vehették a fölfedezésnek s épp ezért pár nap mulva már nem is igen gondoltak rá. De még nem is igen értek volna rá, hogy törődjenek vele; mert kedves öröm érte őket: az apa érkezett meg, bár csak két napi látogatásra. Most már természetesen vele jártak-keltek, százféle elmondani valójuk is volt; viszont az apa is apróra kérdezte ki őket viselt dolgaikról.

Persze szóba került az is, hogy nem tekinthették meg az ódon várat, mert a vén őr senkit sem ereszt be.

— Olyan barátságtalan vén ember! panaszkolta Flora.

— No, no, kis leányom, ne haragudjál a szegény öregre, felelt az apa mosolyogva. Ő csak azt teljesíti, amit a gazdája parancsolt. Mivel a leveleitekben annyit siránkoztatok e miatt, hát minap ellátogattam az öreg Turváryhoz, hogy számotokra engedélyt kérjek a vár meglátogatására; de az öreg ur nagyon kurtán azt felelte, hogy sajnálja, nem engedheti meg.

— Bogaras öreg bácsi! duzzugott Flora.

— Alig ha nincs egy kis igazad, szólt az apa nevetve. De nini! Kálmán fiam,

téged érdekelni fog, hogy a te hajdani kedves pajtásodról, Aladárról, rossz híreket hallottam.

— Annyit tudok, hogy megbukott, veté közébe Kálmán.

— Alkalmasint még egyéb rossz fát is tett a tűzre. Az öreg Turváry kérdezősködött felőled fiam, és — no, el ne bizd magadat, de már csak megmondom — nagyon megdicsért, hogy örömet szerzel nekünk szüleidnek. No, hiszen igaz is.

És az apa szeretettel simogatta meg Kálmánt, aki örvendező pirulással simult hozzá. Aztán így folytatta apja:

— Rólad aztán áttért Turváry ur az unoka-öccsére, Aladárra és panaszkolta, hogy sokat várt tőle, fiává akarta fogadni, de gonoszul csalódott benne. Nem csak, hogy az iskolában megbukott, hanem más nagy botlást is követett el. Nem mondta meg, mit, de nagy haraggal említette, hogy Aladár még megátalkodott a rosszban és nem akar bünbánólag bocsánatot kérni.

— Ezt nagyon csodálom, jegyzé meg Kálmán. Hiszen Aladár olyan jó fiú! Kissé gondatlan, könnyelmű, de rendkívül szelid és engedelkeny. Ha csakugyan hibázott, majd rágondolja még magát és megköveti az öreg urat.

— Attól tartok, hogy ha nem siet vele, ma-holnap elkésik és eljártssza a szerencsét, más ül be a helyére.

— Hogyan apácskám? Kicsoda?

— Épp mialatt ott időztem, egy ifju lépett be s Turváry ur bemutatta mint unoka-öccsét, Ödönt, aki most minden nap ott van nála, mulattatja, fölvidítja. S mikor Ödön távozott, az öreg ur elégedetten nézett utána és azt mondta: »Nagyon kedves fiú! Sokáig rosszul ítélt meg, de most

már látom, hogy méltóbb a szeretetemre, mint Aladár. Beteg öreg ember vagyok... rendbe is hozom ezt a dolgot rövid idő alatt.« Ebből azt látom, hogy ez az Ödön lesz a Turvály fogadott fia, a te Aladár pajtásod pedig újra szegény ördög lesz, amilyen volt.

Kálmán izgatottan ugrott fel.

— De hisz' ez képtelenség! Ismerem azt az Ödönt... képmutató, gonosz ficzkó... szegény Aladárt is ő csábitotta mindenféle rosszra. Turvály ur nagy oktalanságot fog elkövetni, ha...

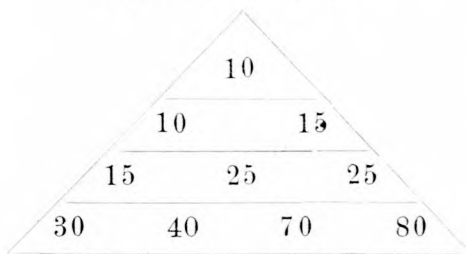
— No, no, fiam, nem szabad ily keményen itélned, inté apja szeliden. Nem ismerjük a viszonyokat, nem szólhatunk hozzá.

Kálmán még lefekvéskor is erre gondolt.

— Szegény Aladár! Csak beszélhetnék vele, most talán hallgatna rám. Csak legálább irhatnék neki! De azt sem tudom, hol van?

(Folytatása következik.)

REJTETT SZÁM.

E számokat úgy helyezd el, hogy mindegyik sor 80-at adjon.

A megfejtők név-sorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Tannenburgi Róza“.

Irta Schmid Kristóf, átdolgozta Donászy Ferencz; hat színes képpel, szép vászon-kötésben.

MÉRGES PULYKA.

EJNYE már no! Mi bujja,
 Hogy haragos a pulyka?
 Mindig kedvét keresem,
 Mondhatója kölesem.
 Mert tudom, hogy szereti,
 Bö kézzel szórom neki.
 Hivogatni sem merem,
 Pedig régen ismerem.
 S im, felfujja most magát,
 Kimutatja haragját.
 A szárnyát ni, kotorja!
 S jaj, hogy megnyult az orra!
 Söt felém kap, tépeget —
 O nem ismer engemet.
 Mi az oka haragodnak,
 Remegő széles farkodnak?
 Ha akarom, tudom ám —
 Hát te azért mérgeskedel,
 Mert piros az uj ruhám!
 A piros szín izgat téged —
 Azért olyan nagy a mérged.

A BÁNYA-RÉM KINCSE.

— Bányász-mese. —

(Képekkel.)

HOL volt, hol nem volt: egyszer valamikor volt valahol két szegény bányász ember. Komák voltak és szomszédok és egy-egy szent ünnep-napon busan panasztak egymásnak a szomorú sorsukat.

— Egész héten lenn voltam a bányában, komám, majd megszakadtam a munkában,

de egy gombostü-fejnyi érczre sem találtam, szólt János koma.

— Éppenségesen úgy vagyok én is. Bólintott rá Mihály koma. Egész heti keserves munka után üres kézzel jöttem haza,

— Baj, nagy baj! Kimerült a bánya, már itt meg nem élünk.

— Magam is úgy látom. Még egyszer, utoljára megpróbálok és ha most sem lesz szerencsém, világga megyek.

— Együtt megyünk szomszéd! Mert már

... SZÁJKOSARAT KÖTÖTT MINDEN EBNEK A FEJÉRE. (Lásd a 330. lapon)

én is megelégettem, hogy örökké csak haszontalan követ fejtsek a csákányommal.

Még egyszer megpróbálták, lementek a bányába, de megint csak üres kézzel tértek haza. Hát megelégettek a nyomorúságot és világga indultak szerencsét próbálni.

Mentek, mendegéltek, heted-hét országon is túl jártak, de bizony nem akadt semmi különös szerencsájök, mivel hogy a bányász-mesterségen kívül egyébhez nem értettek. Jártak olyan helyen is, ahol gazdagon

fizető arany-bányák voltak; de ott a rég bányászok azt mondták:

— Elegen vagyunk mi a magunk aranyához, nincs itt rátök szükség. Csak odább egy házzal!

Ilyeténképen nem nagyon vigan bandukoltak egyre odább meg odább, és már talán az Operenciás-tengeren is túl jártak, mikor egy nagy erdőbe értek, amelyből alig-alig birtak kivergődni. Végre mégis csak kitaláltak belőle és gyönyörű

országba jutottak; csak hogy ez a gyönyörű ország olyan volt, mint a szép kert, melyet nem ápolnak. Az emberek pedig egytől-egyig olyan soványak, sápadtak, bágyadtak voltak, mint ha csak hálni járt volna beléjük a lélek. Alig bírtak megállni a lábukon és akár mi munkába fogtak, egy-két perc múlva már elbóbiskoltak, nem bírtak dolgozni. Így aztán nem is készültek el soha semmivel.

— No, itt alig ha jó helyen járunk, szólt János koma. Nagyon inséges országnak látom én ezt.

— Az ám! De ugyan mi lelte az embereket, hogy úgy pislognak, dülöngélnek, mint ha örökké álmosak volnának?

Hát amint kérdezősködtek, megtudták, hogy csakugyan nincs is az különben: folyton folyvást álmos mindenki, a királytól kezdve az utolsó napszámosig, mert esztendők jönnek, esztendők mennek, de soha sincs senkinek békességes éjszakai nyugodalma.

— No, már ugyan mért nem tudnak békeségesen aludni? kérde Mihály koma a gazdától, akinél megszálltak.

— Jaj jaj! Nagy sor az, jobb nem is beszélni róla! felelt a gazda siránkozva. Meg van az országunk átkozva, minden

éjjel seregestül röpködnek a levegőben rettenetes lidérczek és egyéb szörnyetegek (Lásd a képet a czimlapon.) s amint egy-egy ház fölött elröpülnek,

annak minden lakója szörnyüses gonosz álmokkal vivódik, fölriad, belebetegszik és reggel fáradtabban s álmosabban kel föl, mint ahogy este lefeküdt.

— Ez már öreg hiba, szólt Mihály koma. De ha már olyan régen tart a baj, bele törődhettetek volna.

— Nem lehet, jaj de-hogy lehet! No, majd meglátjátok, ha néhány hetet itt éltetek. Nem lehet azt megszokni, csak úgy mint a cigány lova nem tudta megszokni a koplalást.

A két bányász azonban mégis minden baj nélkül éldegélt ott néhány napig. Mivel hogy semmi dolguk nem volt, hát nappal aludtak, éjjel pedig bámulták a röpködő szörnyetegeket. Azt már megtudták, hogy nem fogja azokat sem a puska-golyó, sem a nyíl-vessző; még a harang-szó sem fog rajtuk, de még a szentelt víz sem.

— No már ezek csakugyan gonosz férgek, mondá János koma, Jobb is lesz, ha odább állunk ebből a siralmas tartományból.

— Magam is a mondó vagyok, felelé Mihály koma. Megindultak tehát korán reggel s amint

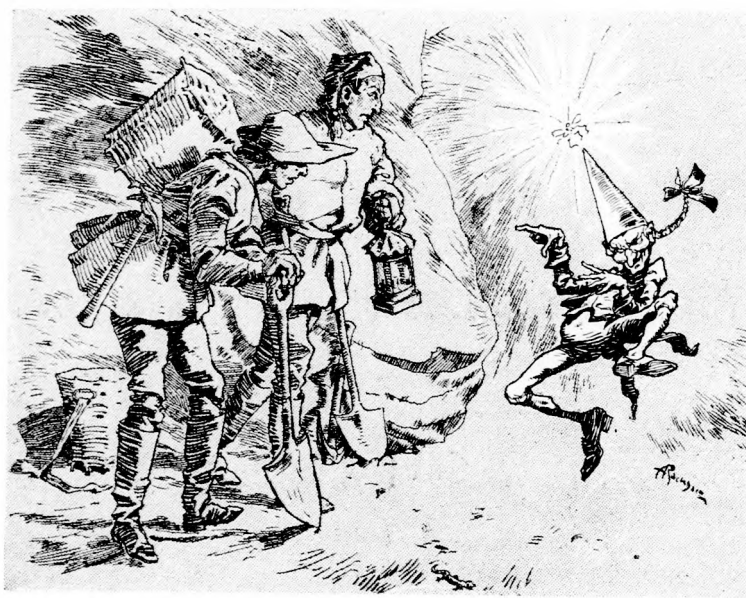

. . . LEBUKOTT. (Lásd a 333. lapon.)

lassacskán mendegéltek, a király palotája elé jutottak. Négy nagy oszlop volt a palota bejárása előtt és mind egyik oszlophoz egy-egy kutya volt oda lánczolva, még pedig egy fehér, egy fekete, egy pöttyös meg egy csíkos. Az udvari fő-kutya-mester épp azzal foglalkozott, hogy száj-kosarat kötött mindegyik ebnek a fejére, amit ezek semmiképp sem találtak kedvökre valónak. (Lásd a képet a 328. lapon.)

— No, már ugyan minek gyötri azokat a szegény párákat? kérdezte János koma. Ha meg vannak lánczolva, ugy sem bánthatnak senkit.

— Nem érti azt kelmed, felelt a fő-kutya-mester. Bekötöm a szájukat, hogy csöndesen legyenek, amíg felséges urunk és királyunk most nappal alszik. Annál jobban vonítanak aztán éjszaka, mikor szükség van rá.

. . . FÖRTELMES KIS ALAK TERMETT ELŐTTÜK. (Lásd a 333. lapon.)

— Már bizony furcsa gusztusa van ő felségének, szólt Mihály koma nevetve. Hát nem elég, hogy azok a gonosz lidérczek rontják ő felségének is az álmát?

— Épp azért: magyarázta a fő-kutya-mester. Ezek az ebek arra vannak betanítva, hogy mihelyt a legelső szörnyeteget megpillantják, rettenetes vonításra gyujtanak rá és fölriasztják a királyt, ha talán már szenderegne. Így aztán nem gyötrik

a rémséges álmok, mert a kutya-koncert nem engedi, hogy elaludjék.

— Ugyan sajnálom ő felségét, szólt János koma; de már ha én volnék a király, mégis csak kifürkésztetném a módját, hogy és miképen lehet ezen a bajon segíteni.

— Elkésett a bölcsességével, atyámfia. Ki van annak a módja kutatva, csak hogy aki megpróbálta, hogy teljesítse, mindenkinek bele törött abba a csákányba.

— A bicskája! . . . úgy mondják azt, jegyzé meg Mihály koma nevetve.

— Nem a! Csákány köll hozzá; olyan bányász-csákány, amilyen a kendteké.

— Ugyan? És mit köll vele tenni?

— Meg kell keresni a bánya-rém kincsét.

— Hát az meg micsoda?

— Az olyan tündöklő gyémánt, amely még éjjel is úgy ragyog, mint a nap. Csak ez segíthetne ami nyomoruságunkon. Ennek a drága-kőnek a fényétől a szörnyete-

gek elvakulnának és lepotyognának. De hát azt nem lehet megszerezni. Százan meg ezeren bocsátkoztak le amott a fekete hegységben az elátkozott bányába, ástak-turtak, de csak üres kézzel tértek vissza, aki ugyan vissza tért. Mert a legtöbb úgy eltűnt a mélységben, hogy még a hire-nyoma is elveszett.

A két bányász össze nézett.

— János komám, ez nekünk való munka.

— Én is épp azt gondoltam. Egy életünk, egy halálunk, a szerencsét úgy is

. . . FÖLEMELTÉK ÉS VITTÉK. (Lásd a 334. lapon.)

hiába keressük, hát most legalább meg-próbáljuk, hogy ezen a szegény nyomorult országon segítsünk. Ha nem sikerül, hát Isten neki, dolgoztunk mi bányában eleget hiába.

— De nem csak addig van az! szólt jóakarólag a fő-kutya-mester. Titokzatos veszedelmek lappanganak abban a bányában, talán oda is vesztek.

— Igazi bányász soha sem fél, felelt Mihály koma nyugodtan. Mindig Isten nevében száll le a föld alá és el van rá

készülve, hogy leomló föld, kibugyogó víz vagy fojtó levegő megöli. Menjünk, koma!

Megindultak és meg sem álltak, míg a nagy fekete erdőségbe nem érkeztek. Nagy ut volt, de mégis a legkönnyebb része a feladatuknak. Most már annak a bányának a bejárását köllene megtalálni. Meg a városban kérdezősködtek ők felőle, de senki sem tudta őket utba igazítani.

— Magának kell azt megtalálni, aki le akar jutni, felelték nekik. Mert aki

egyszer megtalálta, az vagy vissza sem került soha többé, vagy ha csodaképen mégis haza jutott, úgy holtra volt ijedve, hogy soha sem beszélt róla, mit látott és mit tapasztalt.

— Jól van no, hát majd megkeressük.

Keresték, kutatták két nap, három nap, hiába. Találtak üreget, barlangot, hasadékokat százat is, de egyik sem vezetett mélyen a föld alá. Azért mégsem csüggedtek. Szokva van a bányász a türelmes

kutatáshoz, hetekig, hónapokig is töri-zúzza a sziklát, hogy a becses érczre rá akadjon.

A harmadik napon este, mivel esőre fordult az idő, behúzódtak egy szűk és alacsony barlangba, hogy ott töltsék az éjszakát. Egy kis kenyeret meg szalonnát falatoztak, aztán lefeküdtek és csakhamar mélyen aludtak.

Már jó verset alhattak, mikor János koma fölébredt. Nem akarta zavarni a társát, tehát mozdulatlanul maradt és elgon-

... KORBÁCSSAL SUHINTGATOTT.

(Lásd a 334. lapon.)

dolgozott, mitevők legyenek, hogy hamarabb céljt érjenek. Amint így töpreng, egyszerre csak mint ha igen-igen halk suttogást és nevetgélést hallott volna. A koromsötét barlangban nem láthatott semmit, de hallani tisztán hallotta ezt a beszédet:

— Ujabb oktalan emberek, akik szerencsét próbálnak. Majd megbánják, hi-hi-hi!

— De meg ám, a vakmerők! Vagy rá sem találnak a bejárásra, vagy ha rá . . .

annál jobb, akkor új rabokat kapunk, hi-hi-hi!

— Jöjj, jelentsük a gazdánknak!

— Várjunk még s lessük meg, mit csinálnak, ha fölébrednek?

— Hova gondolsz? Hát ha még sokáig alusznak és hajnalban valamiképen kakas-szó érne hozzánk?

— Juj, borzasztó! Igazad van. Térjünk vissza.

Majd megtudjuk úgy is, lejut-e hozzánk ez a két oktalan ember.

A suttogás megszűnt és igen-igen halk nesz távolodott a barlang hátsó része felé. János koma mindjárt tisztában volt a dolgával.

— Itt köll lenni a bejárásnak . . . ezek pedig a manók voltak, még pedig gonosz manók, mert félnek a kakas-szótól.

Felköltötte a társát és elmondott neki mindent. Aztán meggyújtották a lámpásu-

kat és vizsgálgatták a barlang falát. Egy helyen szűk hasadékot találtak, melybe épp csak hogy befért egy ember.

— Ez a bejárás. Előre!

Befurakodtak a hasadékba, mely csakhamar tágasabb folyosóvá szélesedett, de nem sokára véget is ért. A végében pedig kut-szerű nyílás tátongott.

— Itt az akna szája, szólt Mihály koma. Létra is van benne. Tehát bátran, induljunk!

Megindultak a létrán lefelé. Nem volt könnyű dolog, mert a létrának helyenkint két-három foka is hiányzott; de a kipróbált bányászokat ez nem akasztotta meg. Csak lépegettek folyvást lefelé. Egyik óra mult a másik után, de a létra csak nem akart véget érni. Már szinte szédültek, elkábultak és Mihály koma végre megcsuszott és lebukott (Lásd a képet a 329. lapon.) János koma pedig ijedtében utána.

Szerencsére nem estek nagyot, mert már épp a létra aljánál voltak. Föltápáskodtak, össze szedték a szerszámait és körül néztek. Több felé nyílt onnan föld-alatti folyosó. Az egyiket megindultak.

Ebből jobbra, balra számos hasonló folyosó ágazott el s a két bányász tanakodni kezdett, hol kezdjen munkához?

— Valamelyik ilyen tárna végén fogjunk hozzá, mert itt, ahol most járunk, már mások is jártak.

Sokáig jártak tehát ide-oda, míg végre olyan helyre értek, ahol meglátszott, hogy ott valamikor dolgozott valaki, de abba hagyta. Legott dologhoz láttak és hatalma-

san döngették csákányaikkal a szikla-falat. A lefejtett kő-darabokat gondosan megvizsgálták és minden darabot, amely csak valamicskét is csillogott, külön raktak a kosárba, hogy később alaposan megvizsgálják. Nem lehet tudni, melyikben rejlik a bánya-rém kincse, a csoda-gyémánt.

Keményen dolgoztak s végre pihenniök kellett. Amint ekkor szétnéztek, messze távolban nagy világosságot vettek észre.

— Mi lehet az? szólt János koma. Talán más valaki is épp most próbál itt szerencsét?

— Nézzük meg!

Elindultak, de a ragyogó fény is gyorsan közeledett feléjük és egyszerre csak egy förtelmes kis alak termett előttük, (Lásd a képet a 330. lapon) a fény pedig ennek a süvege gombjáról áradt oly vakítóan, hogy a két bányász alig tudott beléje nézni.

A kis alak ugrándozva és kaczagva szólt:

— Nagyon öröndek, hogy eljöttetek, hi-hi-hi! Régi rabjaim már mind kidőltek, szükségem van új munkásokra. No, hát szépen kövessetek, nagy lesz a jutalmatok.

A két bányász mindjárt tudta, hogy a veszedelmes kaján bánya-rém áll velök szemben.

János koma tehát nagy bátran így felelt:

— Köszönjük a szép ígéretet, de már csak inkább a magunk számára dolgozunk és itt maradunk.

— Szembe szállnak velem az oktalanok, hi-hi-hi! Tetszik, nem tetszik: rabjaim lesztek, s ha szép szerivel nem jöttök, hát viszlek!

... ÖSSZE CSUKLOTT.

(Lásd a 335. lapon.)

— No, még ilyen legénytől nem ijedek meg, szólt Mihály koma és fenyegetőleg emelte föl a csákányát.

— Vitézkedik, hi-hi-hi! No, szaporán hát, legények! Fogjátok meg és vigyétek!

A szegény Mihály koma egyszerre csak azon vette észre magát, hogy a lába sem éri a földet. Egy csapat apró manó termett ott mellette. Hirtelen fölemelték és vitték, akár hogy kapálózott is. (Lásd a képet a 331. lapon.)

A szemes János koma idején látta meg a veszedelmet és hátra ugrott egy kiálló szikla-darab mögé. A zsákmányuknak örvendő manók hirtelenében nem is gondoltak rá, hanem vígan kaczagva vitték rabjukat. Persze, nem tetszett ez János komának sem.

— Ejnye no! Viszik a manók! Ugyan hová viszik?

Óvatosan utánok lopózott és látta, hogy egyenest neki mennek egy szikla-falnak, mialatt az előttük tánczó bányarém hangosan kiáltozza:

— Ikdsiny supak! Ikdsiny supak!

És egyszerre csak mint ha megnyílt volna a szikla-fal s a bányarém, a manók és Mihály koma eltűntek, János koma egyedül maradt ott.

— Ejnye no! Ez már hiba, öreg hiba! Mi lesz ott az én szegény Mihály komámmal? Utána mennék és segítenék rajta szívesen, de hol az ajtó? Sehol még csak nyomát sem látom.

Nézte lámpásával a szikla-falat, tapogatta, de hasztalan.

— Az a gonosz bányarém menet-közben ugyancsak diadalmasan kiabált. No, nem hiába, kifogott rajtunk. De ugyan mit kiabált? Valami boszorkányos szavakat... »Ikdsiny supak!« Már ugyan mi lehet ez? Ezen ugyan hiába töröm a fejemet, hiába forgatom előről hátra, hátulról előre...

Hirtelen megállt.

— Ohó! Lássuk csak... Hátulról előre?... Hiszen akkor... akkor az sül ki, hogy: »Nyisd ki, kapus!« Ez nem lehet más, mint a jelszó. Mindjárt meglátjuk.

Megkopogtatta a falat és hangosan kiáltotta:

— Ikdsiny supak!

És íme, csakugyan szétvált a fal. Ott állt a kapus, egy vézna, kopasz kis figura s utját akarta állni János komának. De ez fölön fogta és kilódította messzire a sötét bánya-üregbe.

— Jaj, kegyelem, hatalmas óriás! jajgatott a vézna portás. Engedj vissza a helyemre.

— Ott maradj, ahol vagy, különben pozdorjává törlek, förmedt rá János koma.

A vézna portás reszkedve omlott a földre, János koma pedig gyorsan odább ment. Tompa ütéseket hallott messziről és hozzá ostor-csattogást és nagy kaczagást. Mi lehet ez?

Hamar megtudta. Egy fordulásnál tágas barlang nyílt előtte, amely csak úgy ragyogott. A világosság a bányarém süvege gombjából áradt. Mert ott állt a gonosz. És mit csinált? Hosszu korbáccsal suhintgatott a szegény Mihály koma felé. (Lásd a képet a 332. lapon) aki csákányával törte a sziklát, míg a manók serege kaczagva tánczolt körülte. Tehát a gonosz bányarém csakugyan rabszolgájává tette.

— Ennek fele sem tréfa! gondolá János koma. Mit csináljak? Ha meglátnak, engemet is lekapnak a tiz körmömről és oda jutok, ahová szegény Mihály komám. Azzal pedig nem segítek rajta.

Törte a fejét, s egyszerre csak megvillant az eszében valami. Nem lépett elő, csak a fejét nyújtotta előre és hangosan kiáltá:

— Kukorikú! Kukorikú!

Lett erre iszonyatos riadalom a manók közt.

— Jaj! Végünk van! Ja-ja-jaj!

Futva futottak s egymást ütötték le a lábukról. Legelől futott a mesterök, a bányarém, de ő elbukfencezett vagy háromszor, miközben süvegéről leesett a fényes gomb és a barlang közepére gurult.

Egy szempillantás alatt eltűntek a manók, csak a két bányász maradt ott, meg a ragyogóan világító gomb.

— Köszönöm, kedves komám, hogy megsegítettél, szólt Mihály koma. De ni, mi lehet ez a fényes gomb, hogy annyira világit?

Fölvették, hát egy óriási gyémánt volt.

— Megvan! Megvan! Ez az a drága kincs! Persze, hogy rá nem akadhatott senki, mikor a bánya-rém viselte a süvegén. Most már siessünk innen szaporán!

János koma kendőbe csavarta a drágakövet és zsebre dugta, aztán sietve mentek kifelé, föl a létrán, ki a szűk hasadékon a barlangba, ahol leszállásuk előtt megháltak. Csak itt vették észre, hogy folyvást sarkukukba van a vézna kapus és kulcsait csörgetve rimánkodik:

— Ó hatalmas óriások, ha már vizitek a kincset, legyetek irgalmasok.

— No, mi a baj, mit kívánsz?

— Kijövet becsaptátok magatok után a titkos szikla-ajtót és én be nem nyithatom, ki sem jöhet többé onnan senki, ha a jelszót nem kiáltjátok felém.

— Van eszemben! felelt János koma. Hadd maradjon zárva az a kapu mindörökre.

Kiléptek a barlangból s a kétségbe esett manó-portás utánok rohant. De épp ekkor kelt föl a nap és rá sütött. Rémülten szökent magasra, aztán összeeseklett (Lásd a képet a 333. lapon.) és a földre zuhant. S ahova esett, ott egy nagy piszkos kődarab lett belőle. A bánya-rémet pedig soha sem látták többé.

A két szerencsés bányász még az nap jelentkezett a királynál és átadta a kincset. A király majd kibujt a bőréből örömeiben.

Mindjárt az első éjjel, amint a lidérczek és szörnyetegek megkezdték röpködésüket, elő vette a király a bűvös követ és kitűzette a legmagasabb torony tetejére. Ragyogásától a lidérczek elvakulva, kábultan zuhantak le s amint földet értek, mint vízpára szétfoszlottak, megsemmisültek. Még néhány éjjel folyt ez így s a gonosz rémek mind elpusztultak, hirmondónak sem maradt belőlük.

Boldogan aludt ismét a király és egész országa, nem volt többé semmi baj.

A két bányásznak persze nagy lett a becsülete.

— Fiaim, szólt hozzájuk a hálás öreg király, kívánjatok, amit szemetek szátok kíván, mindent megkaptok, akár ha a fele királyságomat kívánjátok is.

— Nem értünk mi az uralkodás mesterségéhez, felséges király! felelt János koma szerényen. Kevesebb is beérjük.

— Csak épp annyit szeretnénk, hogy aggodalmasan és gond nélkül megélhettünk.

A király előparancsolta a kincstárnokát.

— Mérj ki három-három zsák aranyat a derek barátainnak. De nagy zsák legyen! És színültig megtöltve!

Külön kocsin vitte a két szerencsés bányász haza a tömérdek aranyat.

És azután vigau és boldogan éltek és még ma is élnének, ha már rég meg nem haltak volna.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LIII. köt. 19-dik számában közölt találos kérdések megfejtése:

Harang. Harag. Kosár. Vásár. Czipő-czipó.

Helyesen fejtették meg: Masjon Márta és Vili, Danilovics János, Gyermek Kálmán, Mérey Ágosta, Fuchs Janka, Kramer Margit, Molnár Ferencz, Nékám István és Ervin, ifj. Körösi Károly, Fekete György, Balogh Andor, Mader Ida, Szalkai András és Pál, Bamberger Gyuri és Laezi, Sztankovánszky Tibor, Baudiss Guszti, Mándy Thyra, Breszlauer Blanka, gr. Degenfeld Ilka, Madarász György, Lányi Viola, Mela és Tivadar, Kovalóczy Rudi, Jurenák Ferencz, Gothard Sándor, Esterházy Erzsébetke, Hirsch Olga és István, Hollós László, Engel Jóska, ifj. Némethy Károly, Przybilla Jenő, Ebeczky Gabriella, Piller Géza, Graef Paula és Márta, Kossaczky Gyula, Herzfeld Ella, Márkus Palika, Bohrandt Lajos, Grün testvérek, Záborszky Mariska és Dezső, Badics Gizella, Szinyei-Merse Anna, Marczali Bözse és Póli, Krivány Dénes és Jankó, Veress Gizike, Vajda Marietta és Feri, Platthy Gyula, Reich Alfréd, Magay Bertuska, Hutter Lajos, Bogyay Ernő, Schwarz József és Béla, Kocsiss Zoltán, Sier Friczike, ifj. Bolyó Károly, Koronthály Zoltán, Kazy Livia, Khuen-Héderváry Károly.

A jutalom kisorsolása szabály-szerűen megtörténvén, nyertes lett *Kovácsy Rudi, Ungvártn*, kinek a jutalomkönyvet (*»Az ifju Anakharzis utazása Görögországban«*, írta *Borthélmény*, a magyar ifjuság számára szerkeszté *Hanthó Lajos*: képekkel, díszes kötésben) a kiadó hivatal megküldi.

*

A *»Kis Lap«* LIII. köt. 18-dik számában közölt rejtvény megfejtését utólag még beküldték: *Platthy Gyula* ifj. *Némethy Károly*, *Bachrach Mátyás*.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Popper Olga. Most, hogy irni már megtanultál, még pedig szépen, reményelem mentől sürűben találkozunk. — **Mike Jánoska.** A budapesti állatkertben volt egyszer prairie-farkas is látható. Megvan-e még, nem tudom. Rajzocskád ügyes. — **Preisach Frida.** Meg nem állhatom, hogy szép irásodat külön meg ne dicsérjem. Hány éves vagy? — **Sz. L.-né.** Orvosi tanácsokat nem osztogatok, de ráterelnem figyelmét a dr. *Szegő* abbaziai gyermek-sanatoriumára tán szabad. Ideges, amolyan vérszegény gyermekek kitűnő kezelésben, szigoru megfigyelésben s gyöngéd bánásmódban részesülnek ott. A szenvedő gyermek testi- s lelki-szükségeiről az intézet igazgató orvosa kiválóan gondoskodik az ő mintaszerű intézetében; és gondoskodva van arról is, hogy a gyermekkel a szüle v. ápoló vele lakhatik egy azon szobában, mely szellős, napsugaras és kertre, azon túl a tengerre nyílik. A díszes prospectus leírása s rajzai bővebbet mondanak. — **Herczeg Ilon és Albert.** Vannak bizonyára német gyermek-lapok is. Hogy is ne volnának? De én bizony egyikét sem ismerem. Legjobb e végett a m. k. fő-posta igazgatóságához vagy az Eggenberger-féle könyvkereskedéshez fordulnotok. (Ferencziek-tere.) — **Fukász Irma és János.** Hiszen számról-számról láthatjátok, hogy a kitűzött jutalom elnyerésében a szerencse határoz. Vagy nem tudjátok, mi az a sorshuzás? — **Wallfisch Irén.** Kettejét besoroztam. — **Szalkai Bandi.** Elég dr *Lenzl* Adolf ur nevére s a lap címére írnod. A kisasszonynak üzenem, hogy azt a lapot nem ismerem. — **Mándy Tibor.** Nagy örömet szerezteél vele, hogy megtanulván az írásnak nem is oly könnyű mesterségét, első leveleidnek egyikét hozzám intézted, akiről már te is tudod, hogy rég, szeretettel viseltetem egész családotok iránt, melynek szives körében annyi kedves órát töltöttem hosszú éveken át. Thyra babával együtt öllelek. — **Esterházy Erzsébetke.** Mind a kettőtöknek igaza van: medvére nyáron is télen is szokás vadászni. Reményelem, hogy az én hű Erzsébetkém keze már gyögyulóban van. Győzzön is meg fölöle mentül előbb néhány vidám sorral. — **Ursulus.** A régibb kísérthez hozzá mérve, haladást mutat. De a sokszor

megirt tárgyba nem tudott új tartalmat önteni. Tán harmadikban elválnk. — **Vajda Marietta és Feri.** Jól meg van szerkesztve, de nagyon is könnyű. — **Hirsch Olga és István.** Kedves levelekétek örömmre szolgált. — **Sugár Anna és Malvine.** A 2-at besoroztam. Sikerült az első is, de a *»Petőfi«* név már ilyen formában előfordult a *»Kis Lap«*-ban. — **Szinyei-Merze Anna.** Ugyan-esak nagy örömötök telhetik az új édes babában. Bizonyára különb is, mint az a száraz gyermek-fej, melyet valami ismeretlen piktör rajzolt bele a leveletek sarkába. — **Bachrach Mátyás.** A megfejtés a *»Kis Lap«*-nak szól, de a név, amelyen szólítsz, nem az enyém. Hiszen rajta van a lapon kétszer is, hogy az én nevem *Forgó bácsi*. — **Herzfeld Ella.** Csütörtökön este szívesen látlak. — **Haraszthy Kristóf.** Én bizony egy szem könyvet sem sirok utána, hogy iskolatokban megszüntették a pala-táblán való írást, mely csikorgós és homályos. A külföldön már rég nincs használatban. — **Reich Alfréd.** Ugy látszik: új olvasóm vagy. Különb tudnád, hogy én szigoruan követelem meg a levél takarosságát; peccétes, rojtos szélű papirosra vetett sorokat el sem fogadok. Szolgáljon ez intésül a jövőre nézve. Hát a te leveleden az a nyomatott német köszöntés: *»Grusz aus Kaschau«* mit jelent magyar fiu levelén? Vagy Kaschau valahol Vesztfáliában van? — **Vernyák Jani.** A vörös tonta rendes írásra nem való. Csak egyes szók kiemelésére szolgál. Ezen fölül érdes szagu is a vörös tonta, a szemet is rontja, de főképp azét, aki olvassa az így kelt írást. — **Kláber Alfréd.** Rejtvényeid közül kettő megjelent. Miért használod te a *»talány«*-szót, amely rossz? Helyesen *»találány«*-nak köllene írunk s mondanunk; így azonban nehézkes. Mi név az az *»Áki«*? Nyilván *Ákos*. De földárványban rövidítés, becéző nyujtogatás nélkül írjuk. *»Isten, kít a böles — Lángesze föl nem ér«*: e hatalmas költeménynek nem *Bötrös József*, hanem *Berzsenyi Dániel* a szerzője. A pót-rejtvényre nézve annyit, hogy a kipótolandó nem lehet csonka szótag, hanem önálló értelmű szó. Az *ár és oly* ide sorozható, de már a *pa, ort, ga* érthetetlen. — **Szalkai festv.** Mindenek előtt: ketten nem szólhatnak az 1° személyben. Aztán: a megfejtésért kijáró könyv nem csupán jutalom, de *nyeremény* is. Ha tehát egyszer a sok név közül kihuzzák a te nevedet, akkor neked jut. Világos-e már most előted? — **Karton papirosra** írott megfejtést kaptam Budapestről, de név alatta nem volt. A kis szeleburdi jelentkeztek. — **Jakubesó Margit.** A panaszkodón én nem segíthetek. Ha egyszer találkozol a Véletlennel, kérd meg. Csak tőle függ. — **Markovics Ignác.** Ügyes, sorát ejtem. — **Ki (talán Kis) Károly.** Kérdéssel fordulj a *kiadó* s ne a szerkesztői hivatalhoz, ami két különféle dolog. — **Szemkö Barna.** Közlését várja a tied is. — *Több levélről a jövő számban.*

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere, 3-ik sz., Athenaeum-épület.
Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.